

Telegraful Român

Organ național-bisericesc.

Intemeiat în 1853 de M. Str. Șaguna 8

APARE SAPTAMANAL

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Sibiu

Abonamentul:

Un an 800 Lei. — Șase luni 400 Lei. — Trei
luni 200 Lei. — Pentru străinătate un an 2000
Lei. — Pentru America 3 Dolari. Abonament
de sprijin 500

Articole și corespondențe

se adresează REDACȚIEI Telegraful Român Sibiu
strada Mitropoliei Nr. 45. — Articole nepublicate
nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate se refuză.

Prețul inserțiunilor

un petit 10 Lei pentru odată, dacă se publică
de mai multe ori se dă rabat corespunzător

Abonamentele și inserțiunile

se adresează ADMINISTRATIEI ziarului Tele-
graful Român, Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45

Sub scutul Providenței divine

În spirit autentic și robust creștin, omul e dator să aibă curajul de a privi viața în nuda ei realitate. Drept aceea, nu-i o slăbiciune sufletească a recunoaște greutatea și gravitatea vremurilor, pe care le trăim astăzi. Dimpotrivă, numai cine le vede în fizionomia lor faptică, poate să le înfrunte și biruiască prin luarea unei atitudini chibzuite și eroice în fața lor. Altfel, facem pe «eroii» suspendați în iluzionism și cădem alături de șuvoiul viguros al vieții, ca unii ce nu suntem în stare să facem față momentelor actuale.

Zilele pe care le trăim sunt grele, chiar excepțional de grele. E drept, istoria neamului nostru a experiat împrejurări istorice și mai grele și ar trebui să luăm pildă dela strămoșii noștri despre felul cum au știut să «stea față» la toate furtunile și necazurile vieții. Dar bărbăția strămoșească în fața primejdiilor vieții, e de multe ori paralizată de aripa neagră a pesimismului pricinuit de desechilibrul sufletească al multora în fața încercărilor de azi. Acest desechilibru e zămislit și alimentat îndeosebi de un spirit apocaliptic bolnav și incomplet sau de un eshatologism exaltat și fără cumpănă.

Din păcate, cei mai mulți — prinși în valul deprimării sufletești sau al spaimei ce nu-ți mai dă răgazul să cugești sănătos — nu văd semnificația integrală a eshatologiei apocaliptice și o aplică numai până la jumătate. Adeverat, n'am putea spune că furtunoasa desfășurare a evenimentelor actuale și peste tot fața de azi a lumii, nu prezintă aspecte vădit apocaliptice. Dar, considerând duhul de taină de

nepătruns care adie în inima Apocalipsului și a iconomiei divine a mântuirii lumii în general, putem oare să afirmăm categoric că trăim în mod absolut cert vremuri apocaliptice, în sensul de timpul de pe urmă al stadiului actual al lumii?!. N'am cădea oare în luciferismul fariseic, care pretindea că știe citi fața vremurilor și descifra tainele lucrării lui Dumnezeu în lume?! Ca să nu mai amintim și alte motive, ce pledează împotriva unei atari atitudini.

Și chiar dacă acestea ar fi zilele cele de pe urmă ale lumii acesteia, de ce nu le privim până la urmă prin priză apocaliptică? Căci și cel mai modest scrutător și cunoscător al Apocalipsei, știe că stăpânul lui Antihrist va dăinui puțin în lume și că puterea și lucrarea lui se vor zdrobi definitiv și iremediabil în fața puterii lui Dumnezeu. După cea mai grea încercare și cea mai cumplită suferință, urmează biruința cea mai deplină și răsplata cea mai dreaptă. Și când știm că avem dela Dumnezeu suficientă putere și asistență pentru a birui greutățile unor vremuri chiar apocaliptice, când glasul credinței ne șoptește că de voința noastră atârână destinul nostru, de ce să ne lăsăm pradă pesimismului și de ce să nu privim și trăim zilele acestea cu seriozitatea gravă a unor momente cruciale, dar și cu optimismul robust al nădejzii nestrămutate, pe care ni-l inspiră viziunea apocaliptică sănătoasă și integrală a omului și a lumii?!

Iată, primejdia desechilibrării: Sub presiunea evenimentelor, cei mai mulți văd în Apocalipsă numai legea unui

fatalism implacabil și crud al vieții, potențat de ideea unui Antihrist care tiranizează lumea în dragă voie și a unui Dumnezeu care — scârbit de omenire — ne-a lăsat cu totul pradă acestei tiranii diabolice.

Vedem lucrurile fără mișcat și strâmb. Pentru că n'avem credință în destulătoare, pentru că nu respirăm în noi duhul adevărat creștin, pentru că am căzut pradă desechilibrului și disperării. De aceea suntem slabi, fricoși și cutremurați în fața evenimentelor. N'avem curajul să înfruntăm viața în unul din momentele ei cele mai cruciale și ne lăsăm purtați de valurile ei infuriate, fără țintă și fără ideal, borbosind rețeta unui fatalism bolnăvicios: «Ce-o fi, o fi; noi, și așa nu putem schimba nimic». Unde este bărbăția și eroismul primilor creștini, cari — prinși în undele unui eshatologism sănătos și viguros — îndurau totul, numai să ajungă a se uni cât mai curând cu Iisus?!

Trebuie să ne revizuim pozițiile și să ne curățim simțirile de sgura păcatului, măcar în ceasurile din urmă. Căci numai așa vom putea redobândi integritatea sufletească a neamului, singura cheazășie a biruinței depline asupra necazurilor și încercărilor de azi.

Calea cea mai indicată și eficace spre această redresare sufletească, este redobândirea sau întărirea convingerii despre realitatea Providenței divine sau — ceea ce-i tot una — înarmarea cu credința că Dumnezeu e cu noi ori — acolo unde această credință e anemiata — învierea și tonificarea ei.

Pentru a evita impresia sau acuza că vorbim din spirit de «tagmă» sau din imperativul unei «meserii», dăm glas câtorva din marii bărbați ai lumii, să ne vorbească despre Providența

divină în lume și cu osebire în istorie. Vom vedea că se rostesc de așa fel, încât ni se pare că vorbesc chiar vremurilor de azi.

Pornim dela general la special. Ordinea și frumusețea din lume, sunt expresia promerii ei divine: «Universul e o idee a lui Dumnezeu» (Schiller); sau: «Dacă în alcătuirile lumii se oglindește ordine și frumusețe, atunci trebuie să existe Dumnezeu» (Beethoven). De aceea scoaterea lui Dumnezeu din lume și cu aceasta — implicit — negarea Providenței divine, este cea mai mare greșală a spiritului uman: «Aceasta una o spun și ași vrea ca toți oamenii să o știe și să se convingă, că acela, care în univers nu vede altceva decât un mecanism, a căzut în cea mai fatală eroare asupra misterilor universului. Că divinitatea va dispărea vreodată din mintea oamenilor acestei lumi, aceasta mi se pare cea mai brutală eroare, în care pot cădea oamenii. Un om care astfel cugetă, va cugeta fals despre toate lucrurile din univers, căci acest păcat primordial va falsifica toate celelalte concluzii ce le-ar face omul. Aceasta ar fi cea mai dureroasă dintre toate răătăcirile» (Carlyle).

Iată acum afirmația splendidă și categorică a Providenței divine în istorie, făcută de către unul din cei mai mari istorici ai lumii: «În istorie se pot cunoaște urmele providenței dumnezeiești. Fiecare faptă mărturisește pe Dumnezeu, fiecare clipă predică sfânt numele Lui, cu deosebire însă impozanta legătură a istoriei întregi stă înaintea noastră ca o sfântă ieroglifă, pe care avem să o descifrăm cu gândul unor vrednici învățători ai înțelepciunii lui Dumnezeu» (Leopold von Ranke). Iar cât privește mersul războaielor, un alt cugetător al ome-

FOIȘOARA

CAPITOLUL I

Fundamentarea teologică a misionarismului laic

(8)

de Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

În sprijinul acestui adevăr, este suficient să amintim clasică dovadă ce se desprinde din semnificația arhicunoscutelor scene a spălării picioarelor la Cina cea de taină și a certeii pentru întăietate. Cine vrea să conducă în Biserică, trebuie să aibă conștiința trează, că dreptul de a conduce este mai mult o sarcină, pe care și-o ia spre slujirea celorlalți frați. Căci între creștini nu se cade a fi ca 'ntre păgâni și 'n consecință autoritatea nu se va exercita ca între domn și slugă, ci în dragoste de frați.

Expresie a iubirii divine, trupul mistic al Domnului nu-i accesibil decât prin iubire: nimeni nu poate intra și rămâne la sânul său cald, decât dacă are întru el dragoste. În consecință, Domnul e acolo unde arde flacăra nestinsă a iubirii. De aceea comuniunea iubirii trebuie să străbată și să domine toate fibrele vieții creștine, ca Domnul să fie cu noi și în noi.

Intrucât însăși creșterea extensivă a trupului mistic al lui Hristos nu se poate realiza decât prin iubire (cf. Efes. 4, 15—16), urmează că cel ce n'are dragoste în sine, nu poate fi mădular folositor și nu poate sluji scopului Bisericii, deoarece fără de iubire nu se află în comuniune deplină cu Dumnezeu.

Un corolar al dragostei sau o consecință a stăpânirii ei, este libertatea creștină și promovarea ei faptică. Între dragoste și libertate este o corelație organică. De aceea unde nu este dragoste, acolo nu este nici libertate adevărată, oricât ar fi ea de ingenios legiferată, iar unde este dragoste, acolo libertatea n'are nevoie să fie legiferată, deoarece ea se respectă dela sine. Libertatea se întemeiază pe calitatea de fii adoptivi ai Tatălui ceresc, renăscuți la o viață nouă ca mădulari ale trupului mistic al lui Hristos, în care frica și sila nu pot fi elemente sau principii de cârmuire și reglementare a vieții lui, ci exclusiv iubirea cu corolarul său: libertatea. Libertatea creștină este și un semn al prezenței Sf. Duh: «Unde este Duhul Domnului, acolo este și libertatea»¹, iar unde nu există această libertate, acolo nu suflă nici adierea Duhului Domnului. Duhul nou și înnoitor pe care l-a adus creștinismul în lume, este duhul libertății și nicidecum al sclaviei.

Rezumând în esență rezultatul cercetărilor de până acum, credem că suntem deplin îndreptățiți a conchide următoarele: Misionarismul laic odihnește pe temeuri teologice solide. Activarea lui în sânul organismului bisericesc nu-i nicidecum laicizare, politicianizare sau protestantizare a vieții creștine, ci dimpotrivă o pășire sănătoasă pe cel mai autentic făgaș al Ortodoxiei.² Căci «Precum prin atitudinea pozitivă față de știință Biserica nu părăsește doctrina sa, iar prin apropierea sa de nație nu iese

¹ II. Corinteni 3, 17.

² Cf. Crainic Nichifor: Mitropolitul Nicolae, glasul ortodoxiei noastre. În «Omăgiu înalt Prea Sfinției Sale Dr. Nicolae Bălan, Mitropolitul Ardealului, la douăzeci de ani de arhipăstorie» Sibiu 1940, p. 273 sq.

din orbita ecumenicității, la fel extinderea asupra lumii mirenești, atragerea mirenilor cât mai aproape de vatra sacramentală a Bisericii, nu înseamnă o părăsire a acestei vetre. Biserica se dilată prin razele ei, nu prin părăsirea sau destrămarea centrului ei doctrinar sau ierarhic, așa cum se dilată soarele prin lumină, fără a se descompune, sau cum se face Dumnezeu immanent lumii (mai ales în Iisus Hristos) fără a înceta să fie transcendent»³. Prin urmare, departe de a fi o inovație dincolo de cadrul ortodox, misionarismul laic — organizat și activat sub egida treptelor supraordonate ale ierarhiei — este o întoarcere la la «instituțiunile creștinismului primar»,⁴ care reprezintă intruchiparea clasică a celui mai adânc și mai autentic creștinism.⁵

Această afirmație o legitimează nu numai temeuri scripturistice, ci și justificări din practica vieții creștine primare.

§. 4. Temeiul scripturistic al misionarismului laic cu referire specială la lupta antisectară

Am arătat mai sus pilioanele doctrinale, dogmatice și juridic-canonice, pe care se fundează misionarismul laic. Ele sunt, însă, numai temeuri indirecte, din care deducem — în mod firesc și logic — justificarea teologică a acestei probleme. Această documentare ar fi sufi-

³ Stăniloae Dumitru Dr.: Mitropolitul Nicolae ca teolog. În «Omăgiu...», p. 260.

⁴ I. P. S. Sa Bălan Nicolae Dr.: Ortodoxia în mijlocul frământărilor de azi, p. 7.

⁵ Cf. Sârba Corneliu Dr.: Credința și imensitatea ei morală la Fericițul Augustin. Sibiu 1941, p. 4.

nirii spune: «Când se face războiu și popor se ridică contra popor, atunci și bunul Dumnezeu are să spună un cuvânt și cel ce are urechi și vrea să asculte, acela va și auzi ceva» (Emil Frommel. Citat la: Bălan N., Cuvinte de actualitate. În «Revista Teologică», Anul VIII, 1. Aug.—15 Decembrie 1914, Nr. 13—22, p. 314).

Sub crunta apăsare a năcazurilor și suferințelor de azi, nu putem avea altă mângâiere mai mare, alt reazim puternic și alt reconfortant mai înviorător, decât convingerea nestrămutată că Dumnezeu nu stă nepăsător în fața încercărilor noastre, ci — ca Providență — se îngrijește în deaproape și cu dragoste părintească, de soarta fiecăruia dintre muritorii în parte, oricât ar fi ei de nevrednici și de păcătoși; mai mult: de păcătoși și nenorociți se ocupă în mod special, pentru a să le asigure și acestora izbăvirea.

Roadele acestei convingeri — care se coboară în suflet numai pe aripile credinței — sunt din cele mai salutare. Sub scutul credinței în Proemia divină, se face ordine și armonie în sufletul și viața omului, se realizează împăcarea cu noi înșine și cu lumea, se toarnă în potirul inimii balsamul alinător al suferințelor și se îndulcește existența, iar sufletul este ridicat deasupra primejdiei sucombării. Multumită ei, și cei mai nenorociți și ticăloși oameni au dreptul și puterea să nu desnădăduiască. Așa își revarsă această credință binecuvântările asupra sufletului trudit și împovărat al lumii: pe cel slab îl întărește, pe cel obosit îl înviorază, celui desnădădui îi redă morală, iar celui ce se află în marginea prăpastiei, îi întinde o mână de salvare.

Dacă roadale acestei credințe sunt atât de binecuvântate, atunci nu ne mai rămâne altceva decât să ne înarmăm cu scutul ei. Roadale ei nu vor întârzia să se arate și asupra noastră, mai ales în aceste vremuri grele: «Chiar și această viață trupească, pământească și păcătoasă își are răsplata ei în istorie. Curajul, bucuria, statornicia, credința în Dumnezeu cel vecinic și în omenire, — cu cari înarmat un om liber și îndrăzneț, pășeste pe drumul vieții și-și deschide loc de trecere, — își primesc zilnic răsplata din partea conștiinței care stă nebiruită ca o stâncă în mijlocul valurilor. Pe un astfel de om nenorocirea nu-l strivește, năcazurile și moartea nu-l înspăimântă, pentru că aceste fantome de cari se tem cei lași, pentru el sunt umbre deșarte» (E. M. Arndt: Geist der Zeit, III, 276. Citat la Bălan N.: O. c.

p. 314). Drept aceea, în loc de a ne sbate în chinul desnădejdiei și al jelației, să ne deprindem zilnic în încrederea nestrămutată în ajutorul Dumnezeului părinților noștri, supunându-ne hotărârilor Lui: «Încrederea și devoțiunea sunt adevăratele temelii ale oricărei religii mai bune, iar supunerea la o voință mai înaltă, care orânduiește evenimentele, dar pe care noi nu o putem înțelege pe deplin, fiindcă este mai presus de rațiunea noastră, se alătură la cele de mai sus» (Goethe).

De nu vom face așa, se va îndrepta și asupra noastră următoarea sentință a sf. Ioan Gură de Aur: «Aceasta e nefericirea noastră, că noi nu întâmpinăm cu curajul necesar aceste neliniști și furtuni, pe care am fi putut să le micșorăm sau să le purtăm fără mâhnire, și nici nu căutăm să ni le ușurăm și nici să le purtăm fără tristețe, ci lăsăm curajul nostru să se micșoreze cu totul, și ne petrecem întreaga noastră viață într-o tristețe continuă» (Omilia I despre destin și Providență. H. Chrysostomus: Schriften. Prag, 1785. 9 Aufl. IV. B. p. 236).

În consecință, predica de războiu a crainicilor sfințelor altare trebuie să răsune în felul următor:

«Deprindeți-vă la încredere în Dumnezeu! Deprindeți-vă la ea și vi-o puneți la încercare mai întâi în lucruri mici, în greutate și griji neînsemnate, pentru a să stați neclintiti în ea când Dumnezeu vă va pune la încercări mari. Cel ce este credincios în lucruri mici, va fi credincios și în cele mari.

«Nu lăpădați dară încrederea (nădăduirea) voastră!» — așa ne îndeamnă apostolul (Evrei 10, 35). Ce fel de ostaș ar fi acela, care și-ar arunca armele în mijlocul luptei? Cu un astfel de ostaș ne-am asemăna și noi, dacă ne-am lăpăda de arma încrederii în Dumnezeu. Dar nu: în aceste vremuri mari și grele noi nu vrem să fim ca cei ce n-au nădejde și sunt îndoelnici cu sufletul, ci cu deplină încredere în Dumnezeu vom înfrunta orice ar veni peste capetele noastre și chiar de vom fi puși în răscrucea tuturor patimilor, din adevăruri vom striga către Tine Doamne: Doamne, auzi glasul celor ce în Tine nădejdea și încrederea lor și-au pus» (Bălan N. Dr.: Nădejdea și încrederea în Dumnezeu. În «Revista Teologică», Anul IX. Ianuarie, 1915. Nr. 1—2, p. 20 sq.).

Preot Dr. CORNELIU SÂRBU

Adormirea Maicii Domnului

— Meditație —

Cea mai bună, mai caldă și mai grabnică folositoare a creștinătății — după Dumnezeu, este Preacurata Maica Domnului. Căci nu este bine în largul lumii, pe care ea să nu-l sporească! Nu este rău în întinderile pământului, pe care ea să nu-l slăbească. Și nu este amar în biata inimă omenească, pe care, cu bunătațea ei, să nu-l îndulcească.

De aceea o dulce simțire ne umple sufletul, de câte ori îl putem sărbători vro-o clipă mai strălucită din viața sa neprihănită, cum este cea de azi, a sfintei sale Adormiri.

Adormirea pentru veșnicie trezește gândul cel mai negru și naște tristețea cea mai dureroasă în sufletul muritorului.

Adormirea Maicii Domnului este însă, ca un apus senin de lună, ce pierde în asfințit numai ca să răsară măne mai plină și mai strălucitoare.

Frumusețea, seninătatea și pacea Adormirii, își revarsă 'n suflet mirarea și avântul și încrederea în țărâ și dreptatea rânduirii dumnezeiești.

Sterge-ți ochii sufletuți să-i poți desluși mai limpede farmecul măreției!

Ce despărțire de viața pământească! Fără plâns și tânguire! Căci pentru Maica Preaslăvită moartea trupească era numai puntea de trecere în împărăția cea cerească, să fie „mai cinstită decât Cheruvimii și mai mărită decât Serafimii”.

Ce rămas bun dela frații și dela surorile de credință! În loc să primească, ea împarte mângăeri sfinte și binecuvântări Apostolilor intristați, sporindu-le bărbăția întru slujba cuvântului dumnezeesc! Și mironosițelor femeii ea le aprindea în inimi focul dragostei de toată făptura năcăjită și a milostivirii față de toată suflarea lipsită!

Ce adormire minunată, vrednică de-o Născătoare de Dumnezeu! Pe când muritorii de rând, în clipa trecerii la cele veșnice, se sbat în chinuri cumplite, muncii de convulsii morții, Preacurata, în căsuța ei dela Poarta oilor din Ierusalim, părea o împărăteasă pe tron, în clipa adormirii sale, gata să primească cununa unei biruințe strălucite. În ochii ei lucea lumina, iar pe fața ei se răsăta pacea și bucuria.

Pacea, căci în clipa supremă de nimic n-o mustra conștiința după o viață de 63 de ani! Și bucuria căci sufletul ei ce se deslega din legăturile lufului trupesc, pleca la Fiul și Dumnezeu el iubit.

Așa adorm în Domnul toți aceia cari își trăiesc astfel viața lor pământească!

Ce punere în sicriu! Nici îngerescul apostol Ioan, fiul ei de suflet, care pentru curățenia lui sfântă învrednicu-se-a să-și plece capul pe pieptul Domnului, nu îndrăzne să-și apropie mâinile de moaștele

ei preasfinte. Numai fecioarele înțelepte ale Ierusalimului, cele cu candelă sufletului aprinsă de undele credinței, îndrăzniră a o așeza în sicriu, cu mare frică și cutremur!

Ce prohod ales! Nimic din dureroasa rugăciune a deslegării de păcate de tot felul, ci numai cântece de slavă pentru virtuțile ei fără păreche și pentru exemplele sale neuitate.

Ce convoiu funebru! Numai apostolii aduși de puterea dragostei dela marginile lumii, care li duceau pe umerii lor apăsați de toată suferința Evangheliei, coșciugul cu trupul de crin al Maicii Sfinte. Și numai beneficiarii ai marelui milostiviri a Preabinecuvântatelor. Numai bolnavi tămăduiți. Numai păcătoși mântuiți! Numai sărmani ajutați! Cu rugăciunea și darul său!

Ce așezare în mormânt! Cu sfîințenie adâncă și cu mare nflorare! Căci pe această palmă de pământ din grădina Getsimani, hărăzit spre îngroparea Împărătesei cerești, curs-au în seara prinderii lui Iisus ploaia sudorilor sale de sânge, pentru lertarea păcatelor omenești. Și tot de-aici, în glia jălăvită de lacrimile și sângele Flului său drag, se avânta mai bucuros și sufletul Miresei pururea Fecioare, pe aripile rugăciunii fierbinți, spre cerul nădejilor sale sfinte.

Așa adormit-a maica Domnului și s-au așezat pentru odihnă veșnică preacuratele sale moaște!

Dar Dumnezeu cel Atotputernic care de dragul nașterii Flului său suspendat-a legile firii păzind-o pe Preacurata: Fecioară înainte de naștere, Fecioară în naștere și Fecioară după naștere, suspendat-a rândulala firii și după împlinirea sfintei sale Adormiri.

Din sânul pământului a înălțat-o în slava cerului, cinstind-o cu înmărire cea mai înaltă, de-a fi Împărăteasa raiului.

Așa răsplătește Dumnezeu pe toți aceia cari cred cu adevărat în cuvântul Evangheliei și-l păzesc cu toată sfîințenia! Smerenia o înalță până la strălucirea tronului dumnezeesc! Fecioria o ridică până la măreția sfîințeniei cerești, căci Dumnezeu întru sfîinți odihnește.

Și care-i oare rostul Maicii Domnului în împărăția cea cerească?

Acela din viața sa pământească!

Se roagă neîncetat pentru slava dumnezească și pentru fericirea omenească!

Să sporească binele!

Să se gate relele!

O, Preasfântă Marie, Maica lui Dumnezeu, roagă-te și pentru noi în aceste zile grele, să dobândim milă și pace, ca și de-acum înainte să-ți putem sărbători în liniște și cu bucurie sfântă Adormirea ta!

Prot. A. Nanu

cientă. Dar pentru fundamentarea teologică a misionarismului laic să fie cât mai completă, facem apel și la temelurile scripturistice — unele cu totul directe — ale acestuia. Aceste temelii se încadrează organic în fundamentarea teologică a misionarismului laic, întrucât sf. Scriptură — ca izvor fundamental al revelației — este temelia primordială a teologiei creștine. Așa încât, prin glăsuirea ei se întregește deplin documentarea teologică a problemei noastre.

Atât în sensul său larg, cât și în cel restrâns, misionarismul laic e lămurit preconizat și stăruitor poruncit în sf. Scriptură.

Reținându-ne mai puțin asupra misionarismului laic în sens larg, vom sublinia mai întâi faptul că potrivit sf. Scripturii și mirenii — desigur nu în aceeași măsură ca misionarii ierarhici, ci numai pe măsura preoției lor generale — au să fie „sarea pământului”, care să dărească prin comportarea lor aluatul vieții creștine în general. Dar cu osebire au pe umerii lor misiunea ce se desprinde ca un imperativ categoric din cuvintele Mântuitorului: „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vadă faptele voastre cele bune și să slăvească pe Tatăl vostru cel din ceruri”.¹ Acelaș îndemn îl cuprind și cuvintele: „Cât aveți Lumina, credeți în Lumina, ca fii ai luminii să fiți”.² Iar apostolatul faptelor bune se desprinde lămurit din sfatul: „Să cercetăm pe orfani și pe văduve, în necazurile lor, și să ne păzim pe noi fără de pată, din partea lumii”.³ Tot atât de limpede se con-

rează chemarea apostolatului laic în sens larg din cuvintele Mântuitorului: „Cel ce nu este cu mine, împotriva mea este și cel ce nu adună cu mine, risipește”;⁴ sau: „Oricine va face voia lui Dumnezeu, acela este fratele meu și sora mea și mama mea”.⁵

Cât privește misionarismul laic în sens restrâns de colaborare la apostolatul ierarhic, acesta se desprinde tot atât de lămurit din slova sf. Scripturii. Căci în baza teologisirilor din paragrafele precedente, cuvinte ca acestea: „Drept aceea mergând, învățați toate neamurile, învățându-le să păzească toate câte am poruncit vouă”,⁶ sau: „Iată secerișul este mult iar lucrătorii puțini, deci, rugați pe Domnul secerișului, ca să scoată lucrătorii la secerișul său”,⁷ cuprind nu numai trimiterea la apostolatul ierarhic, ci și la misionarismul laic în sens restrâns. Prin urmare, porunca Mântuitorului — al cărei îperbolism indică imperativul ei apăsător — „Ceea ce grăiesc vouă la întunec, spuneți la lumină și ce auziți la ureche, propoveduiți de pe case”,⁸ sună și laicilor. Atribuirea acestui sens respectivelor locuri scripturistice, își are temeiul sigur în faptul că Însuși Mântuitorul aprobă practicarea misionarismului laic și trimite la desfășurarea lui; și anume: Când sf. Apostol Ioan oprește pe un oarecare ce propoveduia și scotea draci în numele Domnului, El spune: „Nu-l opriți, că nu este nimeni care să facă nimun în numele meu și să poată degrab să mă grăiască de rău, căci cine nu este împotriva noastră, este pentru noi”;⁹ iar demonizatul din ținutul Gadarenilor pe care

l-a vindecat, îi poruncește: „Mergi la casa ta, la ai tăi și spune-le câte ți-a făcut Domnul și cum te-a miluit”.¹⁰ Dacă în cazul acesta trimiterea la misionarismul laic se limitează la cercul restrâns al familiei respectivului, atunci unui oarecare, pe care l-a chemat ucenic și care l-a rugat să-l lase întâi să meargă să îngroape pe tatăl său, îi zice: „Mergi de vestește împărăția lui Dumnezeu”,¹¹ fără să-l mai limiteze terenul de acțiune. Așa fiind, nu-i de mirare că Mântuitorul adresează mirenilor îndemnuri directe la exercitarea preoției generale și eo ipso a misionarismului laic: „Să umblați cu vrednicie după chemarea cu care sunteți chemați”;¹² „Duhul să nu-l stingeați”¹³ sau și mai lămurit: „Cu darul pe care l-a primit fiecare, sluiți altora, ca niște iconomi ai harului cel de multe feluri al lui Dumnezeu”.¹⁴ Așa încât, și laicului îi sună porunca Mântuitorului: „Nu nesocoti harul ce este în tine”.¹⁵ Căci potrivit sensului adănc al parabolii talanților, darurile primite de sus trebuiesc cultivate, dezvoltate și sporite,¹⁶ mirenii sunt datori să fructifice în interesul dezvoltării Bisericii darul misionarismului laic. Aceasta s-o facă laicii cu atât mai vădit, cu cât prestarea misionarismului laic este de mare valoare în fața lui Dumnezeu, conform asigurărilor date de Însuși Mântuitorul: „Oricine mă va mărturisii pe mine înaintea oamenilor, îl voi mărturisii și eu pe el înaintea Tatălui meu, carele este în ceruri, iar de cel ce se va lepăda de mine înaintea oamenilor, mă voi lepăda și eu de el înaintea Tatălui meu, carele este în ceruri”.¹⁷

¹ Cf. Matei 5, 13.

² Cf. Matei 5, 14—15; Luca 8, 16; 9, 33.

³ Matei 5, 16.

⁴ Ioan 12, 36. Vezi și: Efes. 5, 9; I Petru 2, 12 și 15.

⁵ Iacob 1, 27.

⁶ Matei 12, 30. Vezi și: Luca 11, 23. Cf. Ioan 12, 26.

⁷ Marcu 3, 35. Cf. Luca 8, 15.

⁸ Mat. 28, 19—20. Cf. Marcu 16, 15.

⁹ Matei 10, 27. Cf. Luca 12, 3.

¹⁰ Matei 9, 37—38.

¹¹ Marcu 9, 39—40.

¹² Marcu 5, 19. Vezi și: Luca 8, 39.

¹³ Luca 9, 60.

¹⁴ Efeseni 4, 1. ¹⁵ I Tesaloniceni 5, 19. ¹⁶ I Petru 4, 10.

¹⁷ I Timotei 4, 14. ¹⁸ Cf. Mat. 25, 14—30. Vezi și: Luca 12, 48.

¹⁹ Matei 10, 32—33. Cf. și Marcu 8, 33; Luca 9, 26; 12, 8; Ioan 12, 26; Matei 5, 19.

(Va urma)

Problema culturii: Valoarea sufletului

— Drama căderii. Spre o altă filosofie a culturii —

I

Stăruie în inima noastră pericopa evangheliei despre vindecarea demonizatorilor din Gadara, de către Hristos, care a trimis dăburile rele în turma de porci. Semnificația gestului este îndoită. Deoparte, ne revelează prețul sufletului, incomparabil cu ceva lumesc. De altă, acordul absolut dintre cuvântul și fapta lui Iisus. Odată a rostit adevărul: Ce va folosi omului de va dobândi lumea toată, și-și va pierde sufletul? Sau ce va da omul în schimb pentru sufletul său? [Mc. 8,36,37]. Altă dată, muștrând pe bogatul căruia i-a robit țara, care se credea fericit că are multe bunătăți, ca să mănânce, să bea și să se veselească mulți ami, a adăugat: „Nebune, în noaptea aceasta îți se va lua sufletul, iar cele ce ai adunat, ale cui vor fi?” [Lc. 12, 19,20] Și iată aici gestul atitudinii Sale infalibile, care confirmă concepția Sa spiritualistă despre lume și viață.

Care-i origina valorii sufletului ca bunul suprem al culturii, și cine a revelat-o? Sunt două întrebări de capăt ale problemei date, la care încercăm să răspundem.

Obârșia valorii sufletului stă în geneza și în ontologia sa metafizică. Existența pură și existență ultimă a cosmosului, el își are principiul cauzator în Spiritul absolut, care l-a creat după „chipul și asemănarea” Sa. El i-a dat rațiune și voință liberă, ca facultăți distinctive ale capacității sale. Prin cea dintâi disceerne între bine și rău, între adevăr și minciună; iar prin a doua se supune ordinii morale promulgată în ontologia sa. Ambele sunt un privilegiu exclusiv al omului, recunoscut ca atare de filosofi și de savanți. [Carrel, Omul ființă necunoscută, p. 128]. Prin spirit locul său în univers este fundamental deosebit în planul existențelor. Prin el, evadează din orizontul lumii date, al simțurilor și al senzațiilor în care trăiesc celelalte animale, „în orizontul mistelor, pe care caută să și-l reveleze, în fenomenul polivalent al culturii: religie, etică, știință, artă, etc., care face destinul său major”.

Coborât în existență, ca să împlinească acest destin de lumină, spiritul se întoarce în veșnicie. În această scură licărire de viață, suprema sa menire este să împlinească voia Părintelui ceresc, să se desăvârșească, după „asemănarea” Lui, prin iubire, bunătate și

binefacere, încât chiar trupul să devină templu al Sf. Duh. Realizată permanent comuniunea de voință cu El, pe pământ se sălășluiește împărăția cerurilor, pe care mulți o socotesc o ficțiune a creștinismului. Această religie, după judecata absurdă a lui Nietzsche [† 1900], este cauza tuturor relelor sub soare, un blestem și o depravare [?]. Ca religie a sclavilor (?), prin compătimire ea a slăbit vitalitatea genului uman și constituie un mare pericol pentru ridicarea omului în viitor (?) (cf. Der Antichrist). Atari aprecieri din patimă și ură, n-au putut isvorî decât din capul unui filosof care a stat 11 ani în ospiciul de alienați.

În nici un caz, împărăția lui Dumnezeu nu poate fi acceptată ca funcțiune dacă privim potențialitățile ideale ale spiritului, capabil să colaboreze la armonia primordială. Ea a ajuns un vis pe urma degradării spiritului, prin preferința ascultării lui de Satana, care a deformat ordinea creaturală, iar el a încetat de-a mai fi oglindă a lui Dumnezeu în cosmos. Acum a devenit o caricatură a Sa și-o apariție hădoasă a noului său stăpân, care l-a transformat în fiară sălbatecă, înjosindu-se atât de mult, încât nu-și mai recunoaște aparența cerească și chemările transcendente. Aici începe convoiul de suferințe și necasuri care fac tragicul existenței umane și duc la convingerea pozitivistă că viața este un chin, o problemă absurdă care nu trebuie cugetată, „simplă” enigmă deslegându-se fericit, în unicul caz, dacă ea n'ar fi [!]

Precizăm: obârșia acestei disperări, îmbrăcată în mantia mohorâtă a morții, este răzvrătirea spiritului mărginit contra Spiritului infinit, cunoscută cu numele de păcatul strămoșesc, care a avut, în planul istoriei, consecințe fusteste, căci cu el începe toată drama vieții umane în veac. Sprijinită în paradis cu rolul său superior, drama căderii se conturează și se amplifică în durere și amar în proporții cosmice, fiind învolburată de sentimentul nostalgic al refuzului, care formează polul său inferior. Acest sentiment umple spațiul și timpul și se profilează peste viața ca o dungă de lumină steară. Cu o forță irezistibilă și tainică, el structurează toate creațiile de cultură ale spiritului uman, mari și mici și glasul lui răsună tot mai puternic, cu cât sporște jalea și amarul zilei.

În toată această nostalgie după patria originală, sufletul își afirmă supremația în viață. Tragedia prăbușirii omului în moarte spirituală, constituie mărduva istoriei precristine, caracterizată prin întunec, rătăcire și păcat. Ea semnifică domnia Satanei asupra spiritului uman, de care-și bate joc în mii de forme. Mărturie ne stă istoria culturii și a religilor naturale din antichitate, care, în esență, desfășură drama omului rupt din imperiul luminii și al harului ceresc, alunecând din eroare în eroare. Sustras liber și conștient din planul major al creației, înțelepciunea divină ar fi putut constrânge pe om să intre în legalitate. N'a făcut-o, căci acesta ar fi devenit atunci un automat, fără vreun merit deosebit în atingerea destinului dat, iar ordinea spirituală, precreaturală, s'ar fi modificat. Iatăși ordinea morală — care cere libertate și rațiune — ar fi fost desființată, iar lupta pentru strălucirea virtuții — care face măreția omului — ar fi încetat. *Trăiam într-o lume mecanică, iar nu în finalitate.* De aceea, Dumnezeu a lăsat pe om după dorința inimii sale, să guste otrava faptelor nesătule și a patimilor sale nebușe și pe propria sa durere să înțeleagă ce este viața fără grija și binecuvântarea Sa.

Sf. ap. Pavel ne spune că omul pierzând busola orientării morale, a rătăcit greu, încât chipul slavei lui Dumnezeu l-a schimonosit cu al creaturilor. Socotindu-se înțelept, el a început mai întâi a se adora pe sine cu toate viciile pe care le socotea virtuți. Apoi a trecut la aștri, la fenomenele naturii, la paserile cerului, până la animalele cu patru picioare și la fărâtoare. „Fiind [oamenii] plini de toată nedreptatea, de desfrâu, de viclenie, de răutate, plini de pizmă, de ucidere, de ceartă, de înșelăciune, de năravuri rele, bârfitori, urători de Dumnezeu, ocărători, semeți, trufași, născocitori de rele, neascultători de părinți, neînțelegători, călcători de cuvânt, fără dragoste, neîmpăcați, nemiloși”, Dumnezeu l-a socotit vrednic de moarte [Rom. 1,29—31].

Această imagine tulburătoare de ideal, zugrăvește sufletul omenesc prins în paianjenul fărâdelelor și sleit de orice forță morală. *La chip și la faptură, ea este aidoma cu tabloul sguduitor al evului contemporan, înpotmolit într-o civilizație mioapă, searbădă și rafinată, sărac în creații de valoare culturală majoră. Una robește și degradează, omul fiind fără valoare — un mic șurub în mașina care e totul. Alta l-ar ridica, dar îi lipsește armatura spirituală necesară.*

În ultimele două secole, cea dintâi, civilizația, a ispitit nebușește pe foarte mulți cu mirajul său de fatamorgană, distrugând pe cea de a doua, — demo-

nizându-i. Unealtă a Satanei, civilizația fără cultură majoră, în sens plinar, — în stare să-i arate rostul și să o țină n frâu, — este cea mai teribilă armă care se poate concepe. Ea ucide sufletul, îndreptându-i privirile către tehnică și materie și făcându-l surd la chemările de har ale Veșniciei. Veșnicia? — pare azi o himeră. Pe buzele tuturor fiilor desnădejdi, răsună adagiul simistru al morții: „Carpă diem!”... Nu există Dumnezeu și valori absolute cărora să le slujești cu credință de copil, cu evlavie de hagin și cu răbdare mucenicească, atunci când totul se prăvale într'un uriaș cimitir. Existența însăși problematizată, pare jocul năruș al forțelor oarbe, care rād de muritori...”

Civilizație blestemată! Adoratorii tăi îți culeg roadele: — rășboiul!.. Tu ai format, — mai precis ai diformat — sufletul omenirii moderne, stârpindu-i idealul virtuților sublime și cultul sfințelor valori veșnice: Adevăr, Bine și Frumos! Neputincios în creație, el distruge! L-ai coborât în mormântul în care petreceau îndrăciții din Gadara, L-ai închis în adăposturi și'n cazemate, din care, când se arată, împărășie numai moarte, prin mașina de rășboi, care-l îngrozește în tot locul!..

Ferecat în cușca ambțiilor deșarte și-a rătăcirilor fără hotar, sufletul modern se sbate într-o criză morală înfiorătoare. Este muncit de demoni mulți. Din chinul lui, răsare florul sacru a nașterii într-o viață mai demnă de sine, mai bună. Să fie oare dorul nostalgice pentru reîntrirea în paradisul pierdut? Se poate;... zările sale sunt nebănuite!

În tot cazul, sbuciumul său va fi în zadar și dorul neîmplinit, dacă nu va porni la soluționarea crizei cu cugetul curat, părăsind sincer drumul vechiu al autodivinizării sale și frânându-și setea nebună după mirajul civilizației materialiste, — făt al păcatului. Iar în schimb, să apuce eroic către vatra de lumină a Evangheliei lui Hristos, care printr-o disciplină puritană, teonomă, îi va reda aura sfințeniei și puterea marilor avânturi creatoare, odată cu pacea și liniștea eternă după care se ofilește în veac.

Acest proces echivalează cu o convertire. Ea cere imperios omului modern să abandoneze absurde concepții despre lume și viață. Cere, sine qua non, să sfarme idolii sistemelor sale științifice și filosofice perimate pe care le adoră azi cu credulitatea magului din alte vremi. Ele îl împiedecă să-și recunoască poziția sa majestuoasă în cosmos și-l stănjimesc în creații pe măsura dimensiunilor destinului său unic. Această convertire trebuie să aducă cu sine îmbrățișarea altei concepții decât cea hedonică și epicureică, pentru care nu i deajuns

Viața mea întru Hristos

(8)

[Urmare]

Dumnezeu — Adevărul veșnic — nu poate îngădui ca în firea noastră să albă loc nici chiar pentru oclipă, îndoială în adevăr, El — bunătatea cea veșnică — „vrea ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină”. (1 Tim. 2, 4) Și noi ca niște fil ai Bunului Dumnezeu, deopotrivă și din toată inima, trebuie să dorim tuturor, chiar și vrăjmașilor noștri mântuire și să ne grijim de aceasta.

*

O viață întreagă să-ți supraveghezi inima, s'o urmărești și să iei aminte spre ea. Vezi ce o împiedecă oare a se uni cu prea fericitul Dumnezeu? Acesta îți va fi o școală a înțelepciunii. Numai așa, cu ajutorul lui Dumnezeu, vei putea înțelege pricina care te îndepărtează de Dumnezeu, precum și mijloacele ce te vor apropia și uni cu Dânsul. Despre așa ceva ca și căd îți va vorbi chiar inima ta: uite-te, aceasta te apropie de Dumnezeu, iar cealaltă te îndepărtează de la El. Mai mult de cât oricine altul între noi și Dumnezeu își face loc — totdeauna se înghesuie — cel rău. Deaceia se și întâmplă că anume el este

acela, care ne îndepărtează de Domnul, ațâțând în noi felurite patimi și plăceri ale trupului, fie prin pofta ochilor, fie prin trufia vieții.

*

Ce-ar putea fi de mirare oare în acel fapt că Inuși Dumnezeu-Cuvântul, făcătorul celor văzute și nevăzute, prefăc sfințește pâinea și vinul în preacuratul său Trup și preacinstițiul său Sânge? În acestea — în pâine și vin — se intrupează Fiul lui Dumnezeu, nu pentru o altă oarecare dată, — ci se înființează cu tot acelaș trup, cu care mai înainte odată s'a intrupat.

O susținem aceasta după asemănarea celor întâmplare în minunea măreață, când El a știut să îmulsească cele cluci pâni în așa fel, încât numai cu ele a săturat câteva mii de oameni. Sânt în natură mulțime de taine, pe care mintea mea nu le poate pricepe nici chiar atunci, când ele se vădesc lucruri mărunte. Și cu toate acestea lucrurile — cu tainele lor — există. Același lucru este și cu Taina Trupului și Sângelui dătător de viață; pentru mine e o taină aceasta: cum pâinea și vinul devin trup și sânge ale Inuși Mântuitorului? Cu toate acestea Taina Trupului și Sângelui Domnului de bună seamă există, mi-o spune duhul meu deși ea rămâne neînțeleasă de mine. La ziditorul meu (eu sunt pământul Lui — și cu toate acestea și pe

mine Domnul m-a făcut trup și sânge și a sădit și Duh în mine — minune!), ca la un Dumnezeu preînțelept și nemărginit în Atotputernicia Lui, sânt o mulțime de taine; eu pentru mine însumi sânt o taină, fiind lucrul mâinilor Sale. Deaceia pentru sufletul meu e Duhul Domnului, iar pentru suflet cu trupul meu — Trupul și Sângele Lui.

*

După cum sufletul mișcă trupul său, tot așa și Domnul mișcă întregul univers, toate lumile, El, însă rămânând totuși necuprins de ele. Sufletul sălășluiește în întregul trup, iar Duhul Domnului umple întreaga lume. Vom face, însă, și o deosebire — sufletul este mărginit (condiționat) de trup, deși nu chiar total, întrucât își păstrează totdeauna facultatea de a se purta pretutindeni — pe când Duhul lui Dumnezeu nu se mai mărginește de nici o lume și nici nu petrece în lume, după cum petrece sufletul în trup.

*

Hristos, instalat prin credință în inima noastră, se odihnește acolo, aducând numai pace și bucurie. Nu în zadar se zice despre Dumnezeu: Sfânt ești și întru sfinți te odihnești!...

*

Să nu te lei după frumusețea feței omeștii, ci să cauți la sufletul; omului nu te minuna de haina lui, ci caută spre acela

care-i îmbrăcat cu ea; nu te minuna de măreția palatului, ci privește la acela care locuiește în el, la locatar cum și cine este — altfel tu vei jigni chipul lui Dumnezeu din din om, vei necinști astfel pe împărat, închinându-te robului său, fără ca în acelaș timp să-i dai măcar cea mai mică cinste cuvenită acestui Stăpân.

La fel să te îmblî nici cu frumusețea scrisului vre-unei cărți, ci să cercetezi duhul cărții aceleia — altfel, făcând, vei disprețui duhul și vei înălța trupul. Acesta fiindcă literele cărții sunt trup, iar conținutul ei — este duh.

Deasemeni să nu te îmbești de sunetele melodioase ale vreunui instrument și nici ale vre-unei voci oarecare. După felul înăuririi sunetelor asupra sufletului, și după cuvintele cântate, vezi de înțelege, care-i duhul lor? Dacă sunetele aduc sufletului tău începuri de liniște, de curățenie și de sfințenie — atunci ascultă-le și hrănește-ți cu ele sufletul. Dar de ți se va turna prin ele în sufletul tău patimi, — încetează ale mai asculta, lapăda și trupul, și duhul muzicii aceleia.

(Va urma)

Prof. Pavel Grosu

Citiți, sprijiniți și răspândiți ziarul

Telegraful Român

aparatur pseudo-cultural ale epocii, cu amprente pozitiviste și cu tendință ferocă către confort și îmbogățire.

Este necesar ca întreaga creștinătate, — care vrea să dea amploare de-săvârșită culturii sale, contra iudaismului disolvant care s'a introdus în organismul său, — să-și facă un sever examen de conștiință. Să-și recunoască fapta apostatică, de suicid moral și apoi să apuce drumul de lumină înălțătoare al Damascului, cum spune admirabil Leopold von Wiese. Să se trezească degrabă din cataclismul în care se mistue inutil; să-și primească mentalitatea scâlciată și criteriile de apreciere ale valorilor cosmice, ierarhizându-le. Apoi să înceapă reconstrucția templului culturii pe o nouă bază, într-o altă perspectivă, cu alt ideal și cu alte altare de închinare. Ea să se aplece cu încredere și cu înțelepciune asupra sufletului și să pătrundă toată semnificația gestului lui Iisus în Gadara, făcut pentru valoarea sa perenică. El îi va spune că există o nouă, — dar în același timp foarte veche, — concepție despre lume și despre viață, cea mai sănătoasă și cea mai superioară din câte a cunoscut istoria: — cea a Evangheliei.

Convertirea, identică în structură cu reclădirea culturii într-o perspectivă solară, creștină, este cea mai grea operă. Ea cere ca în avântul către progres și în toate preocupările filosofului ale savantului sau ale omului de știință, să prevaleze științele umane, față de cele mecanice care l-au adus în starea deplorabilă de azi. Ele îl vor da o altă concepție despre om și despre sufletul său. Aceasta îl repune în orizontul misterelor, ca centru de energie morală și de valoare spirituală absolută a cosmosului, de stăpân, iar nu de sclav al masei. Retrocesiunea aceasta echivalează cu o altă filosofie asupra științelor și asupra vieții care să reveleze, — pe autoritatea adevărului absolut, — ultimele sensuri și temeturi ale existenței umane. Adecă cu o filosofie a culturii majore, care — vom vedea mai departe — radiază din rațiunea Evangheliei. Către ea, întocmai ca și către o matcă liniștitoare, plină de binecuvântare, se avântă cu pasiune sfântă sufletul nostru întreg. Pentru că, în ea află filosofia cea mai înaltă, a salvării sale din moarte. Prin ea evadează din orizontul lumii date, într-una mai bună, care se revelează prin harul lui Dumnezeu, cu care sufletul trăiește de acum în armonie. El îi va înlesni revelarea misterelor, pe drumul creator de cultură majoră, care-l va înobilă, îl va depăși și-l va desăvârși în veac — adecvat destinului său.

Prof. SIMION RADU

Bucureștii citați pe națiune. Di Mareșal Ion Antonescu, Conducătorul statului, a citat pe națiune capitala țării, de oarece în timpul bombardamentelor, prin atitudinea de bărbăție a cetățenilor ei, a dovedit cu prisosință însemnătatea și locul ei de frunte.

Fenomen ceresc neobișnuit s'a putut observa în ziua de 30 Iulie pe cerul capitalei noastre. Pe la ora 9, 30 dimineața a apărut în jurul soarelui un curcubeu de culoare roșatică. Acest curcubeu a strălucit în jurul soarelui timp de mai multe minute, apoi a dispărut în albastrul cerului. Fenomenul ceresc a stârnit o vie curiozitate în lumea bucureștenilor, și este interpretat ca un semn dumnezeesc.

Nr. 7721/1944

Comunicat

În ziua de 15 August, praznicul Adormirii Maicii Domnului după sf. Liturgie se va sluji parastas în toate bisericile din Arhiepiscopia noastră, pentru pomenirea eroilor marinari căzuți la datorie pentru apărarea țării.

Sibiu, la 10 August 1944.

Consiliul Arhiepiscopesc

Redactor responsabil: Prof. Dr. D. Stăniloae.

P. S. Episcop Nicolae Colan în mijlocul credincioșilor

În ziua Sfinților Apostoli Petru și Pavel — „cel doi stâlpi ai bisericii lui Hristos” — P. S. Sa Episcopul Nicolae al Clujului, Vadului și Feleacului, a sfințit noua biserică din comuna Iad.

Despre manifestația religioasă, desăvârșită cu această ocazie, aflăm amănunte în organul de afirmare al românilor din Ardeal de Nord, în Tribuna dela Cluj, din 6 Iulie 1944, ce ne sosește, de obicei, cu mare întârziere și cu dese întreruperi.

Aflăm, din gazeta clujană, că biserica din numita comună a Eparhiei Clujului a început să se clădească cu mulți ani în urmă de către preotul local Flămând și că s'au terminat lucrările de zidire acum, sub neostenita purtare de grijă a preotului Dr. Victor Deac, căruia, drept racunoaștere a meritelor sale, i s'a acordat în aceeași zi, din partea Ierarhului său, brăul roșu.

Un public foarte numeros, venit din apropiere și din mari depărtări, s'întâmpinat pe mult veneratul vlădică dela Cluj; iar intelectualii, mireni și din cler, au rostit însuflețite cuvinte întru bineventarea neobositului Ierarh.

S'a ascultat cu bucurie și un glas din țărânie, despre care corespondentul Tribunal raportează:

„Țăranul cu greu se hotărăște să vorbească în asemenea ocazii solemne. Dar când o face, cuvintele izvorăsc dintr'un suflet obișnuit să fină dreaptă cumpăna valorilor. De aceea cred, — prin sinceritatea și cumpătul lor, — cele câteva versuri ale țărâncii Dochiza, reprezentanta Societății de femei, sunt demne de remarcat nu numai ca posibilități de creație poetică”.

La sfârșitul slujbei, P. S. Sa Episcopul, în predica ținută, a spus și următoarele:

„Mare ești Doamne și minunate sunt lucrurile Tale. — zicem azi, când pe altarul casei Tale am jertfit pentru prima oară. Pentru că adevărat mare este minunea ca în mijlocul vrășmășiei, în timp ce alții, fiii diavolului, sfărâmă lăcașurile sfinte, să se termine unul dintre acestea. Aveți tot dreptul să vă bucurați de osteneala părintelui Flămând, care nu este aici decât poate cu sufletul. Avem tot dreptul să ne bucurăm de izbânda reputată de părintele Deac, asupra tuturor îngrijorărilor și ostenețelor. Se bucură tot protopopiatul, în frunte cu potopopul Mureșanu, că s'a adunat tot poporul ca să prăznuiască izbânda românească și creștinească. Căci ce însemnează altceva decât izbânda ridicarea unei Biserici? Izbânda unei turme credincioase. A turmei drept credincioase din această comună, care deși a fost mică la număr, e mare la nădejde și suflet.”

Azi prăznuim și pe cei doi stâlpi ai bisericii lui Hristos. Așa de mult aș vrea, ca în câteva cuvinte să prind înțelepciunea propovăduirii acestora, precum și eroica lor viață. Cum le poruncește Dumnezeu, ca două firi deosebite să meargă pe același drum. Sf. Petru era fire repezit. Sf. Pavel era cărturar. Unul al satelor, celalalt al orașelor. Și totuși, Dumnezeu a hotărât ca amândoi să fie de folos. Pavel a predicat de-a lungul și de-a latul împărăției romane. Petru s'a mulțumit cu frații lui de sânge. Amândoi au murit la Roma Cezarilor. Mă gândesc la viața acestora, cum s'a completat unul pe altul. Sfântul Pavel spune că stăpânirii toți să se supună. Iar apostolul Petru întregeste că: stăpânirii celei bune. Care este pentru obște și care nu vrea ca obștea să fie pentru ea. Ca să țină orice urmă de neînțelegere din textul sfântului Pavel, Petru adaugă: „cuvine-se a asculta mai mult de Dumnezeu, decât de oameni”. Ascultarea lui Hristos care e mai mare și decât Petru și decât Pavel. Lui să ne rugăm din toată inima ca să ne trimită pacea. Acea pace, care împacă pe toți. Pentru aceasta pace să vă plecați genunchii cei din acest locaș. Pentru că noi credem că Dumnezeu va aduce pacea. Ziua sfântă, în care și cerul sufletelor noastre să se însenineze...”

Bibliografie

Preotul D. Iliescu Palanca. Predicile și Panegiricele lui Ilie Miniatis. II. Traducere din limba greacă. București, Ed. gazetei „Păstorul Creștin Ortodox”, 1944, pag. 636. Prețul lei 950.

„După zece ani de lucru migălos” (pag. 9), Părintele Profesor D. Iliescu-Palanca „izbutește să dea la lumină Predicile și Panegiricele marelui predicator ortodox al grecilor, Ilie Miniatis, din veacul 17-lea” (pag. 9). Această realizare a traducătorului înfățișază mustirea unor preocupări statonice cu mult mai vechi. „Încă din seminar Ilie Miniatis a fost pentru mine o pasiune” (pag. 9), mărturisește Sf. Sa. Și-apoi, încă la 1936, întâlnim volumul I: „Viața și opera” lui Ilie Miniatis, răsbatând în raza acelorasi preocupări. Drept completare, nu peste multă vreme, dacă va voi Dumnezeu, ne va sta la îndemână și al treilea volum: „Piatra scandalului”.

Dacă chibzulm cât de puțin asupra duhului în care a grăit și a scris Ilie Miniatis, apoi sârguința mărturisită de Păr. D. Iliescu nu ne miră. Doar omul acesta se însușe cu demnitate toată în galeria celor mai deosebiți cuvântători de Dumnezeu din câți numără Biserica ortodoxă de pretutindenea. Poleiala celebrității oratorice nu-i e nici ea străină. Îl încheagă în sine ca și pe I. Hrisostom, sf. Vasile cel Mare, Grigorie Teologul, sau ca și pe apusenii: P. Segneri, Locardaire, Bossuet, etc.

De altfel, numărul celor cari au pus și mai poposesc încă asupra operei lui I. Miniatis, nu este mic. El îl cuprinde pe toți cei îndrăgostiți de știința Omiletice. Și nu numai pe ortodocși.

Astfel, la 1718, predicile despre care vorbim apar în Leipzig; la 1752 în Breslau (în I, latină). Alte ediții văd lumina în Amsterdam (1760), Viena (1783), Atena (1841 și 1868) și, mai în urmă, ediția completă datorită Arhimandritului Mazarachis (1925).

Dar predicile lui Ilie Miniatis au găsit loc bun și în ogror limbii noastre românești și au apărut, până acum, în cinci ediții: a Mitropolitului Neofit (1742), a prof. Gh. Săulescu (1837), a preotului C. Moșescu (1863), a lui Veniamin (1897) și, ultima, aceea de care ne ocupăm azi.

Potrivit chiar mărturisirii scrise a Păr. D. Iliescu, noua ediție este tradusă după aceea a lui Mazarachis. (pag. 11). Traducătorul a procedat astfel, fiindcă ediția Arhimandritului Mazarachis este, probabil, cea mai completă, ea cuprinzând în plus, față de toate celelalte ediții, încă șase predici traduse din limba italiană. (Traducerea în grecește este a lui Mazarachis).

„Ordinea predicilor” aparține traducătorului. (pag. 12).

Și aceasta este: Predici în Postul Mare, Predici la diferite praznice și sărbători, Predici pentru felurite trebuințe, Panegirice (la sărbătorile Născătoarei de Dumnezeu și la înălțarea Domnului) și Predici noi.

Fără îndoială, traducând predicile acestea, Păr. D. Iliescu aduce Omileticii un serviciu deosebit. Dar și preoților noastre. Acum, cei cari doresc să lupte cu o tragere de inimă sporită, au la îndemână un sprijin și un îndrumător sigur: cuvântul lui Ilie Miniatis adus pe limba românească din veacul nostru. Și acesta nu e lucru mic. Edițiile mai vechi, pe lângă împrejurarea că nu se mai pot procura decât din biblioteci, sunt greu accesibile și ca limbă. Iată, în această ordine de idei, un exemplu:

„Socotința este a unora din sfinții dascăli, că această taină care se păzla ca cel de mult preț mărgăritar în comorile dumnezeieștilor voiri, la începutul veacurilor că să se fi arătat după oarecare descoperire la ceru, pentru ca să vază și să se minuneze ingerii de cel mai minunat lucru a dumnezeieștii înțelepciuni și de aici ar fi luat pricină încheierea a pismul pre cea cu un ipostas a lui Dumnezeu unde dimpreună cu omul și mărindu-se de a lui frumusețe, ar fi zis așa întru inima lui. Mai vartos eu cela ce sunt vârful Serafimilor, cerescul și nematerialnicul, dar nu omul pământesc și materialnic, eu sunt vrednic să iau o cinste ca aceasta, eu voiu

fi de asemenea celui prea înalt. Și așa ar fi căzut ca un fulger din ceru”. (Din ediția lui Veniamin, 1897: „Cuvânt la Dumineca înaltea Nașterii lui Hristos”, pag. 252-253).

În traducerea Păr. D. Iliescu: „După credința unora dintre Sf. Părinți, taina aceasta care era păstrată ca cel mai scump mărgăritar în comorile dumnezeieștii volri dintru începutul veacurilor a fost descoperită și arătată în cer pentru ca s'o vadă și să se minuneze ingerii de această minunată lucrare a înțelepciunii dumnezeiești. De aici lucașărul a început să pismuiască pe această ipostasă a lui Dumnezeu, unită dimpreună cu omul și mândrindu-se și el în frumusețea lui, ar fi zis în lumina sa; Mai de grabă eu să fiu acolo, eu cel ce sunt căpetenia Serafimilor, care trăesc în cer și sunt fără materie, nu omul de pe pământ și din materie, eu sunt vrednic să iau o cinste ca aceasta, eu trebuie să fiu asemenea cu cel Prea înalt. Din cauza aceasta a căzut ca un fulger din ceruri”. (pag. 361-362).

O simplă comparație aduce amănunte edificatoare.

Nu e de prisos să spunem, că lucrarea Păr. D. Iliescu-Palanca răsbate la lumină într-o formă exterioară atrăgătoare. Puțină stîrbire aduc doar multele greșeli de tipar, mai ales din prefață, greșeli care ar fi putut fi evitate.

Cuvântul introductiv al I. P. C. Sale Arhimandritului Scriban este el însuși o predică. Cătindu-l, ne edificăm din plin și câștigăm perspective de idel.

D. Călugăr

Folosul sfaturilor de împăciuire

Începând cu luna Noiembrie 1943 a intrat în funcție noul organism judecătoresc zis al Sfaturilor de împăciuire. Instituția legiferată prin Decretul Lege Nr. 726/1943, nu venea ca o noutate pentru lumea satelor și-a preoților Ardealului. „Preocuparea aceasta de-a se încerca împăcarea împrișinaților înaintea preotului, a stăruit mereu ca o datină în Ardeal”. Venind Statul românesc cu o astfel de orânduire și dându-i putere de lege, a fost pentru noi o bucurie, întrucât vedeam întărite bunurile noastre datini. Preoțimea pusă în fruntea Sfaturilor de împăciuire și-a îndeplinit cu sârguință îndatorirea. Privit oarecum cu neîncredere, mai ales de lumea advocaților, noul așezământ s'a dovedit de mare folos pentru binele obștesc. Aceasta o dovedesc rezultatele obținute până în prezent.

Ministerul justiției cercetând rezultatele de până acum ale funcționării Sfaturilor de Impăciuire, a aflat lucruri pe deplin mulțumitoare:

În 36 de județe ale țării, dintr'un total de 88.085 cauze intrate spre rezolvare la sfaturile de Impăciuire, au fost închise prin împăcare 74.371 de cauze, adică un procent de 84,43%; rămânând 13.714 cauze spre a fi rezolvate de instanțele judecătorești. Rezultatul acesta minunat grăiește dela sine. Indirect el înfățișază o notă bună pentru președinții și membrii sfaturilor de Impăciuire cari s'au dovedit în felul acesta la înălțimea chemării lor. Preot Gheorghe Secaș

INFORMAȚIUNI

Reușiți la bacalaureat. S'au prezentat 6300 de candidați la sesiunea din 1944 a examenului de bacalaureat, și au reușit 4996, — procentul celor reușiți fiind astfel 79.30.

ȘTIRI LOCALE

În biserica catedrală din Sibiu: Duminecă în 13 August 1944 servesc: Prot. Mihail Neagu, prof. Gheorghe Șoima și prof. Dumitru Călugăr; diaconii: Alexandru Popa și Simion Macarie. Predică: Prot. Mihail Neagu. La Oastea Domnului predică, după masă la ora 4: Pr. Ioan Albu dela parohia Sibiu-Iosefin. —

Ediția și tiparul Tipografiei Arhiepiscopale, Sibiu.